

บทวิจารณ์หนังสือ

Book Review

ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21
James Bellanca, Ron Brandt (บรรณาธิการ); วรพจน์
วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตตฤกษ์ (ผู้แปล). กรุงเทพฯ:
Open Worlds, 2554

โดย ยุวดี เพชระ

แม้เรื่องศตวรรษที่ 21 จะพูดคุยกันมานาน วารสารอินฟอร์เมชั่นขอนำเอามาแนะนำเสนออีกครั้งว่าโลกของศตวรรษที่ 21 กับพฤติกรรมการเรียนรู้ของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงเป็นเช่นไร สอดคล้องกับหลักวิชาการที่ Bellanca และ Brandt ได้รวบรวมไว้หรือไม่ ในยุคไร้พรมแดนมีผลกระทบต่อการศึกษาทั้งของไทยและของโลก การศึกษาของไทยจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนให้แบบไม่ตกยุค หากในปัจจุบันนี้จะไม่สายเกินไปที่จะนำเสนอหนังสือเรื่อง “ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21” ซึ่งแปลมาจาก “21st Century skills : Rethinking how student learn” เพราะไม่ได้มีไว้สำหรับครู นักเรียนนักศึกษาเท่านั้น แต่เอาไว้พัฒนาบุคลากรทุกกลุ่มทุกประเภท โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างคนให้มีคุณภาพ มีคุณค่าเป็นที่ยอมรับ สามารถทำงานและใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้ในยุคที่ไร้พรมแดน

จากคำนิยมของศาสตราจารย์ นายแพทย์วิจารณ์ พานิช ประธานกรรมการมูลนิธิสถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม แลรองประธานกรรมการมูลนิธิสยามกัมมาจล ที่ว่า หลังจากท่านอ่านหนังสือ (ภาคภาษาอังกฤษ) เล่มนี้แล้ว ทำให้เกิดแรงบันดาลใจอย่างแรงกล้าในการเขียนบล็อก gotoknow.org โดยใช้คำว่า 21st Century Skills ซึ่งผู้ใดที่สนใจสามารถอ่านได้ที่ <http://gotoknow.org/blog/thaikm/tag/21st-century-skills> จะช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของการเรียนรู้เพื่อเตรียมเยาวชนออกไปดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งแตกต่างไปจากศตวรรษที่ 19 และ 20 โดยสิ้นเชิง ทั้งที่เป็นบันทึกจากการอ่านหนังสือเล่มนี้และจากแรงบันดาลใจที่ได้จากกิจกรรมอื่นๆ โดยตอนท้ายท่านได้กล่าวว่า ท่านได้ติดตามอ่านหนังสือเล่มนี้ที่เป็นฉบับแปลภาษาไทยแล้ว และท่านยอมรับว่ารู้สึกสนุก ตื่นเต้นและได้สาระเพิ่มขึ้นอีกด้วย (หน้า 7)

นายแพทย์ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ เลขาธิการมูลนิธิสฤตศรี-สฤตวิวงศ์กล่าวในคำนำถึงความหวังใในการศึกษาของไทยตอนหนึ่งว่า “ปี พ.ศ. 2554 การศึกษาไทยอยู่ในภาวะวิกฤตด้านคุณภาพดังจะเห็นได้จากตัวชี้วัดด้านการศึกษาและการสอบหลายครั้ง ที่สำคัญว่าตัวชี้วัดคือ นักเรียนนักศึกษาซึ่งเป็นผลผลิตของการศึกษาไม่มีศักยภาพที่จะเรียนรู้ความเปลี่ยนแปลงของโลกและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มูลนิธิฯ เชื่อว่าการปฏิรูปการศึกษาที่แท้จริงปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ด้วย จากกระบวนการเดิมที่ครูเป็นผู้มอบความรู้ให้แก่ นักเรียนนักศึกษาในสถาบันต่างๆ เปลี่ยนเป็นช่วยกันออกแบบกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก และเยาวชนทุกคนในสังคม นั่นคือ “กระบวนการเรียนรู้สำคัญกว่าความรู้” และ “ครูมิใช่ผู้มอบความรู้” แต่เป็น “ผู้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้โดยเรียนรู้ไปพร้อมๆ กันกับเด็กและเยาวชน” เพราะความรู้มีมากมายมหาศาลเกินกว่าที่จะมอบให้นักเรียนได้ อีกทั้งนักเรียนในศตวรรษใหม่มีหนทางค้นหาความรู้ด้วยตนเองจากทุกหนทุกแห่งทั้งในสิ่งแวดล้อมและอินเทอร์เน็ต หากการศึกษาไทยยังย่ำอยู่กับกระบวนการเดิมคือ มอบความรู้

เป็นรายวิชาที่จะไม่ทันสถานการณ์โลก ที่ควรทำคือ มีกระบวนการที่คนใหม่ที่จะพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต เด็กและเยาวชนจะเรียนรู้อะไรบ้างขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละคน แต่ที่ทุกคนควรมีคือ ความสามารถในการเรียนรู้ตลอดเวลา ตลอดชีวิตและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง... มุลนิธิฯ มีความตั้งใจ ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาให้เป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยการจัดการความรู้ระหว่างครูที่มีประสบการณ์ ตรงในการจัดการเรียนการสอนแบบ Problem-Based Learning (PBL) แล้วสร้างชุมชนการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ที่เรียกว่า Professional Learning Community (PLC) เพื่อให้ชุมชนการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ในท้องถิ่นต่างๆ สามารถพัฒนาตนเองและการศึกษาของชาติอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน” (หน้า 10-11)

บรรณาธิการของหนังสือเล่มนี้ มีความตั้งใจที่จะกำหนดประเด็นหลักที่จะนำไปสู่การตอบคำถาม พื้นฐาน 3 ข้อที่จะอธิบายแนวคิดสำคัญของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ดังนี้ (1) เหตุใดทักษะที่ระบุในกรอบความคิดจึงจำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคต (2) ทักษะใดที่สำคัญที่สุด และ (3) เราทำอะไรได้บ้างที่จะช่วยผลักดันให้โรงเรียนบรรลุทักษะเหล่านี้ในการสอนเพื่อให้การเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 บังเกิดผล (หน้า 23)

หนังสือเล่มนี้รวบรวมบทความของนักการศึกษาที่มีชื่อเสียงและเป็นผู้นำทางด้านเศรษฐกิจ จำนวน 14 บท รวมถึงบทส่งท้ายอีก 1 บท เนื้อหาที่มีความเชื่อมโยงและครอบคลุมมิติต่างๆ ที่น่าสนใจ โดยบทที่ 1 บอกถึงลักษณะที่สังคมควรปลูกฝังในคนรุ่นถัดไป จากนั้นบอกแนวทางในการพัฒนาการศึกษา กรอบแนวคิดและการนำกรอบไปปฏิบัติในบทที่ 2-3 และ 7 ตามด้วยบทบาทของชุมชน และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบใหม่ ในบทที่ 4-6 รวมถึงวิสัยทัศน์ของสิงคโปร์ของบทที่ 5 บทที่ 8-10 ทักษะการเรียนรู้ บทที่ 11-13 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการประเมินทักษะในบทที่ 14 มีรายละเอียดดังนี้

ลักษณะที่สังคมควรปลูกฝังในคนรุ่นถัดไป (บทที่ 1 จิตห้าลักษณะสำหรับอนาคต) Howard Gardner เป็นศาสตราจารย์ด้านการรู้คิดและการศึกษา และได้รับการยกย่องให้เป็นปัญญาชนหนึ่งในร้อยคนผู้ทรงอิทธิพลที่สุดในโลก เขากล่าวถึงจิต 5 ลักษณะที่สังคมควรปลูกฝังในคนรุ่นถัดไป คือ จิตที่เกี่ยวข้องกับการรู้คิดเป็นหลักมี 3 ลักษณะได้แก่ จิตเชี่ยวชาญ (disciplined mind) จิตรู้สังเคราะห์ (synthesizing mind) และจิตสร้างสรรค์ (creating mind) และอีก 2 ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ นั่นคือ จิตรู้เคารพ (respectful mind) และจิตรู้จริยธรรม (ethical mind) ซึ่งเขาได้อธิบายลักษณะสำคัญของจิตแต่ละลักษณะให้เห็นว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร และอาจถูกบิดเบือนได้อย่างไร และยังได้สรุปด้วยคำแนะนำว่าลักษณะทั้งห้า ของจิตน่าจะหลอมรวมกันเป็นหนึ่ง เพื่อสนับสนุนการเติบโตของมนุษย์ที่เป็นปัจเจกบุคคล

แนวทางในการพัฒนาการศึกษา กรอบแนวคิดและการนำกรอบไปปฏิบัติ ประกอบด้วย **นโยบายใหม่ที่สนองความต้องการในศตวรรษที่ 21** (บทที่ 2 หน้า 88) เป็นบทสัมภาษณ์ของลินดา ดาร์ลิง-แฮมมอนด์ (Linda Darling-Hammond, Ph.D.) เป็นผู้ก่อตั้งสถาบันความเป็นผู้นำด้านการศึกษาและเครือข่ายการออกแบบโรงเรียนใหม่ของสแตนฟอร์ด (Stanford Educational Leadership Institute and the School Redesign Network) ที่ว่า เธอได้เรียกร้องให้มีการปรับนโยบายครั้งใหญ่เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยแนะนำให้ปรับเปลี่ยนมาตรฐาน หลักสูตร วิธีการสอนและการประเมินไปในทิศทางเดียวกัน สร้างความเข้มแข็งทางวิชาชีพในหมู่ครูและผู้บริหารโรงเรียน ปรับเปลี่ยนตารางเวลาให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางวิชาชีพมากขึ้น และจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียนต่างๆ อย่างเท่าเทียม พร้อมทั้งกำชับให้สหรัฐอเมริกาใช้แนวทางที่สมดุลมากขึ้นในการปฏิรูปโรงเรียน และเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จำเป็นอย่างยิ่งหากสหรัฐฯ ต้องการกอบกู้ความเป็นผู้นำด้านการศึกษา **การเปรียบเทียบกรอบความคิดสำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21** (บทที่ 3 หน้า 110) โดย คริส ดีดี (Chris Dede, Ed.D.) ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ที่ไมชิ อี. เวียร์ธ ด้านเทคโนโลยีการเรียนรู้ที่บัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์แห่งอาร์เวิร์ด และเป็นสมาชิกภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งเขาได้เปรียบเทียบทักษะสำคัญต่างๆ สำหรับศตวรรษที่ 21 โดยตั้ง

คำถามว่า “คำว่าทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 นั้นมีนิยามที่หลากหลายเพียงใด” และได้ตั้งข้อสังเกตว่า ความไม่ชัดเจนของคำว่า ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อาจเป็นปัญหา การตรวจสอบของเขาจึงให้ความกระจ่างว่า กรอบความคิดทั้งหลายนั้นมีอะไรเหมือนกัน และมีอะไรบ้างที่เป็นจุดต่างช่วยเสริมแนวคิดความหมายให้กับแนวคิดที่กำลังมีอิทธิพลนี้ และ*กรอบความคิดในการนำไปปฏิบัติเพื่อสนับสนุนทักษะแห่งศตวรรษที่ 21* (บทที่ 7 หน้า 240) เอลเลียต ซีฟ (Elliott Seif, Ph.D.) และเจย์ แม็คไท (Jay McTighe, Ed.D.) ได้สำรวจและตอบคำถามที่ว่า การรวมผลลัพธ์ที่พึงประสงค์สำหรับศตวรรษที่ 21 เข้าไปในหลักสูตรที่อัดแน่นซึ่งตกค้างมาจากศตวรรษก่อนได้อย่างไร โดยใช้แนวทางโดยรวมในการปฏิรูปการศึกษาจากหลักและแนวปฏิบัติของการออกแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลักที่สัมพันธ์กัน 5 ประการคือ 1) พันธกิจด้านการสอน 2) หลักในการเรียนรู้ 3) หลักสูตรและระบบประเมินผล 4) โปรแกรมการสอนและแนวปฏิบัติ และ 5) ปัจจัยสนับสนุนโดยรวม ซึ่งสามารถนำแนวคิดนี้ไปปฏิบัติในการเรียนการสอนเพื่อสร้างทักษะแห่งศตวรรษใหม่แก่นักเรียนทุกคน

บทบาทของชุมชนและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้แบบใหม่ ประกอบด้วย *บทบาทของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่อความก้าวหน้าของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21* (บทที่ 4 หน้า 146) ริชาร์ด ดูโฟร์ (Richard DuFour, Ed.D.) และรีเบ็กคา ดูโฟร์ (Rebecca DuFour, M.Ed.) ทั้งคู่เป็นนักการศึกษาที่อภิปรายถึงสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ที่จำเป็นต่อการสอนทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดยให้ข้อสังเกตว่า สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการสอนทักษะชีวิตและทักษะการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต้องการคือ ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ที่เป็นต้นแบบของทักษะเหล่านั้น จะช่วยผลักดันให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและผู้ที่มีความชำนาญในกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพคือ ผู้ที่เหมาะสมที่สุดที่จะช่วยเตรียมความพร้อมให้นักเรียนและตนเองเพื่อรับมือกับความท้าทายและโอกาสในอนาคตที่ไม่แน่นอน และ*การออกแบบสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้แบบใหม่เพื่อสนับสนุนทักษะแห่งศตวรรษที่ 21* (บทที่ 6 หน้า 196) บ็อบ เพิร์ลแมน (Bob Pearlman) เป็นผู้นำเรื่อง การปฏิรูปการศึกษาระดับชาติของสหรัฐอเมริกา ซึ่งให้เห็นว่า การออกแบบอาคารเรียนแบบใหม่ต้องคำนึงถึงประโยชน์ก่อนรูปแบบ นั่นคือ การมีส่วนร่วม การแก้ไขปัญหา และการสื่อสาร ฉะนั้น การออกแบบอาคารเรียนแบบเดิมคือสไตล์กล่องสี่เหลี่ยมที่คุ้นเคยในปัจจุบันเหมาะกับโมเดลของโรงงานที่ล้าสมัยไปแล้ว

วิสัยทัศน์การศึกษาของสิงคโปร์ที่ว่า **วิสัยทัศน์ของสิงคโปร์: สอนให้น้อยลง เรียนรู้ให้มากขึ้น** (บทที่ 5 หน้า 170) โรบิน โฟการ์ตี้ (Robin Fogarty, Ph.D.) และไบรอัน เอ็ม พิต (Brian M. Pete) เป็นตัวแทนของภาคเอกชน ซึ่งทั้งสองคนทำงานเป็นที่ปรึกษาด้านการศึกษาให้กับโครงการ “สอนให้น้อยลง เรียนรู้ให้มากขึ้น” (Teach Less, Learn More) ซึ่งเป็นกรอบวิสัยทัศน์ด้านการศึกษาของสิงคโปร์ที่สร้างขึ้นเพื่อเตรียมประเทศให้พร้อมเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 โดยใช้เป็นแนวทางการสอนแบบใหม่ที่ให้นักเรียนทำงานเป็นทีมและตัดสินใจร่วมกัน ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเข้าใจได้มากกว่าท่องจำ

ทักษะการเรียนรู้ ประกอบด้วย *การเรียนรู้จากปัญหา: รากฐานสำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21* (บทที่ 8) *การเรียนรู้แบบร่วมมือและการแก้ไขความขัดแย้ง: ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21* (บทที่ 9) และ *การเตรียมนักเรียนให้เชี่ยวชาญทักษะแห่งศตวรรษที่ 21* (บทที่ 10) โดยจอห์น แบเรลล์ (John Barell) (บทที่ 8 หน้า 272) กล่าวถึงการเรียนรู้จากปัญหาซึ่งเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 และอธิบายวิธีการที่ครูจะสามารถปรับเปลี่ยนหลักสูตรจากวิธีที่สอนอยู่ฝ่ายเดียวไปสู่การสอนที่เปิดโอกาสแก่นักเรียนให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและรู้จักการตั้งคำถาม ซึ่งสามารถใช้ได้กับนักเรียนทุกวัย ทุกระดับความสามารถ เดวิด ดับเบิลยู. จอห์นสัน (David W. Johnson) และโรเจอร์ ที. จอห์นสัน (Roger T. Johnson) (บทที่ 9 หน้า 304) ซึ่งให้เห็นความท้าทาย 4 ประการในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1) การพึ่งพากันในระดับโลกที่มีมากขึ้น 2)

จำนวนประเทศประชาธิปไตยที่เพิ่มมากขึ้น 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ส่วนบุคคล โดยมีการอภิปรายว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ การพิพาทเชิงสร้างสรรค์ และการต่อรองเพื่อแก้ปัญหา เป็นแนวทางการสอนให้นักเรียนเพิ่มความสามารถที่จะเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนในการดำเนินชีวิต และดักลาส ฟิชเชอร์ (Douglas Fisher) และแนนซี เฟรย์ (Nancy Frey) (บทที่ 10 หน้า 332) อธิบายวิธีการที่ครูจะสามารถใช้รับมือกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงและตามความต้องการของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การพิจารณาหน้าที่การใช้งานมากกว่าตัวเครื่องมือ การทบทวนนโยบายด้านเทคโนโลยี และการพัฒนาความคิดของนักเรียนผ่านการสอนอย่างตั้งใจ

เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ได้แก่ **นวัตกรรมจากเทคโนโลยี** (บทที่ 11 หน้า 358) เชอริล เลมกี (Cheryl Lemke) แนะนำนวัตกรรมที่สำคัญต่อการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การทำให้เห็นภาพ การทำความเข้าใจให้เป็นประชาธิปไตย และวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ซึ่งต้องใช้เทคโนโลยีมาช่วย ซึ่งแน่นอนว่าได้ผลดีกว่าการสื่อสารแบบเดิมที่ใช้ภาษาเป็นหลัก **เทคโนโลยีล้ำหน้า ข้อมูลล้ำหลัง** (บทที่ 12 หน้า 394) อลัน โนเวมเบอร์ (Alan November) กล่าวย้ำเหตุผลของเพิร์ลแมนในการออกแบบโรงเรียนขึ้นมาใหม่ โดยชี้ข้อควรระวังในการใช้เทคโนโลยีราคาแพงซึ่งเป็นการดำเนินกลยุทธ์ที่ผิดพลาด ดังนั้น จึงน่าจะให้ความสำคัญกับการออกแบบวัฒนธรรมของโรงเรียนขึ้นมาใหม่ เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบมากขึ้นในการบริหารการเรียนรู้ของตนเอง และได้ทำงานร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนและผู้คนทั่วไป และ **ท่องไปในเครือข่ายสังคมในฐานะเครื่องมือการเรียนรู้** (บทที่ 13 หน้า 408) โดย วิล ริชาร์ดสัน (Will Richardson) ผู้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติจากการทำงานร่วมกับนักการศึกษาและนักเรียนในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอน ซึ่งอดีตเป็นผู้พัฒนาบล็อก (weblog-ed.com) ในบทนี้เขาได้เรียกร้องให้นักการศึกษาหันมาสนใจเทคโนโลยีเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เป็นที่นิยมอย่างมาก ซึ่งที่พลังต่อการสร้างศักยภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ก็เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเรียนเสมือนในระดับโลก

และ **การประเมินทักษะ กรอบกาประเมินทักษะแห่งศตวรรษที่ 21** (บทที่ 14) โดย Douglas Reeves ผู้ก่อตั้งศูนย์การเรียนรู้และความเป็นผู้นำ ได้ชี้ปัญหาอันท้าทายของการประเมิน โดยกล่าวว่า การวัดทักษะต่างๆ ที่ผู้สนับสนุนทักษะศตวรรษที่ 21 อย่างถูกต้องนั้น จะต้องทั้งการทดสอบแบบมาตรฐานเสียก่อน ซึ่งเขาได้เสนอเกณฑ์ 3 อย่างเพื่อกำหนดวิธีที่นักการศึกษาจะสามารถรู้ได้ว่านักเรียนกำลังเรียนรู้เนื้อหาและทักษะของศตวรรษที่ 21 หรือไม่? และสามารถนำเกณฑ์เหล่านี้ไปใช้ได้อย่างไร?

บทส่งท้าย **ภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง และอนาคตของวาระทักษะแห่งศตวรรษที่ 21** โดย Andy Hargreaves ย้ำถึง ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่เกิดขึ้นผ่านการเรียนการสอนของโรงเรียนในศตวรรษใหม่ เท่านั้น ยุทธศาสตร์สำคัญในการสร้างโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษใหม่ ต้องครอบคลุมถึงการสอนและการเรียนที่ใส่ใจ นวัตกรรมและความยืดหยุ่นของหลักสูตร การเรียนรู้เพื่อปรับตัวเข้ากับบุคคลและเชื่อมโยงกับแผนชีวิตของนักเรียน และการกระตุ้นให้เกิดเครือข่ายเชื่อมโยงโรงเรียนต่างๆ โดยผู้บริหารคอยช่วยเหลือโรงเรียนเพื่อนบ้านที่ยังไม่เข้มแข็งเพื่อผลประโยชน์ของสังคมโดยรวม โดยมีมุ่งพัฒนาชุดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่จะให้ความรู้และแนวคิดในการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และเพื่อให้เกิดความตื่นตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก โดยเฉพาะการศึกษาที่แนบชิดกับการดำเนินชีวิตของผู้คน การนำเสนอและลำดับเนื้อหาได้ดี และมีบางบทที่น่าจะนำเสนอแบบต่อเนื่องกัน ได้แก่ **เทคโนโลยีล้ำหน้า ข้อมูลล้ำหลัง** (บทที่ 12) ที่ผู้เขียนกล่าวสนับสนุน Pearlman การออกแบบโรงเรียนที่อยู่ใน **การออกแบบสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้แบบใหม่เพื่อสนับสนุนทักษะแห่งศตวรรษที่ 21** (บทที่ 6) อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนและผู้ให้สัมภาษณ์นั้นล้วนแต่เป็นผู้นำและผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา ถือว่าได้นำเสนอนวัตกรรมทางการศึกษาที่เกิดขึ้นใหม่แต่นำเสนอแนวทางที่สร้างสรรค์